

Weliswaar werkte de veroveringsoorlog, dien Frankrijk onder Lodewijk XIV tegen ons voerde, en de meedoogenlooze vervolging der Calvinisten in Frankrijk, bij het grootste deel van ons volk den invloed uit Parijs krachtig tegen. Maar later, toen bij de *Réfugiés* hun vaderlandsliefde weer bovenkwam, en toen verder na de uitbarsting der Fransche Revolutie de grootere meerderheid onzer burgerlijke bevolking, de regeering der aristocratische regentenfamiliën moede, zich bijna als één man met de revolutionaire beweging uit Parijs solidair verklaarde, was het mogelijk, dat het wereldhistorisch oogenblik intrad, waarop de Sansculotten in Holland met gejubel ontvangen werden. De Prins van Oranje vluchtte naar Londen, en wat toen in Holland als regeering optrad, was niets dan een nabootsing op kleine schaal van het in Frankrijk tot heerschappij gekomene Jacobinisme.

Voor dezen kwaden roes heeft Holland boete gedaan, toen het in 1813 ten opzichte van Napoleon's tyrannie en zijn plundermethode schoon schip maakte. Aan de overdrijvingen, waaraan de Fransche overheersching van vreemde natiën zich schuldig maakte, is het te danken, dat eindelijk, na het Weener Congres, in Holland een helderder en meer bewuste nationale geest opwaakte, en de drang algemeen werd, om het nationaal karakter, ook in de vormen van het Staatkundig leven, weer in eere te herstellen.

Wat Duitschland in de toekomst voor ons te beteekenen zou hebben, daarvan had Blücher's legeraanvoering bij Waterloo ons een duidelijk voorteeken gegeven. Maar ook de hooge kultuur, die op het gebied van het werk des vredes zich in Duitschland ontwikkelde, oefende een zeer sterke aantrekkingskracht uit op onze hoogerstaande bevolking. Het onbetwiste meesterschap der Duitschers in de heilige toonkunst betooverde ons. De philosophische spankracht van den Duitschen geest wekte in alle weten-